nové město nad metují

POUČENÍ

zákonného zástupce dítěte orgánem sociálně-právní ochrany dětí

(dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů, Úmluvy o právech dítěte)

Orgán sociálně-právní ochrany dětí se účastní řešení sporů o dítě v pozici

a) opatrovníka a poručníka dle § 17 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, může být ustanoven opatrovníkem i v případě zastupování dítěte ve vztahu k cizině, včetně kolizního opatrovnický dle § 460 občanského zákoníku, který hájí zájmy dítěte a vyjadřuje se při soudních jednáních v jeho prospěch,
b) veřejného poručníka, kdy se dítě ocitne bez zákonného zástupce a to do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce,
c) orgán sociálně-právní ochrany dětí zajišťuje výkon státní správy vymezený specifickou právní úpravou pro oblast výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí

- je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se při výkonu sociálně-právní ochrany dětí seznámí, s výjimkou povinnosti poskytnout na vyžádání potřebné údaje soudu, orgánům činným v trestním řízení, správnímu orgánu, orgánu sociálního zabezpečení a státní sociální podpory, státnímu zastupitelství, krajskému úřadu, probační a mediační službě a osobě pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany dětí,
- poskytuje ohroženému dítěti potřebnou pomoc,
- uskutečňuje opatření sociálně-právní ochrany dětí vyplývající z vyhodnocení situace dítě a individuálního plánu ochrany dítěte,
- vede evidenci a spisovou dokumentaci dětí, jimž je poskytována sociálně-právní ochrana,
- zpracovává vyžádané osobní údaje v rozsahu potřebném pro zajištění sociálně-právní ochrany, a to i takové, které jsou zvláštním předpisem (zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů) označeny jako citlivé,
- požaduje sdělení informací potřebných k výkonu sociálně-právní ochrany od státních orgánů, zaměstnavatelů, právnických osob, fyzických osob, poskytovatelů sociálních služeb,
- v zájmu ochrany a pomoci dítěti nebo rodině podává k soudu návrh k zahájení potřebného soudního řízení,
- projednává s rodiči odstranění nedostatků ve výchově a s dítětem nedostatky v jeho chování,
- na žádost rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu poskytuje nebo zprostředkuje poradenství při uplatňování práv dítěte,
- sleduje nepříznivé vlivy působící na děti a činit opatření k jejich odstraňování,
- poskytuje pomoc rodičům po umístění jejich dítěte do zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- navštěvuje dítě v obydlí, kde žije, zjišťuje v místě bydliště dítěte, ve školském zařízení, zdravotnickém zařízení, v zaměstnání nebo v jiném prostředí, kde se dítě zdržuje, jak rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu o dítě pečují, v jakých podmínkách dítě žije a jak se dítě chová a v případě potřeby pořizuje obrazové a zvuková záznamy dítěte a prostředí, v němž žije,
- poskytuje rodičům poučení o možných důsledcích neprojevování opravdového zájmu o dítě a to bez zbytečného odkladu po umístění dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo po předání dítěte do náhradní péče fyzické osoby, poskytuje takovémuto rodiči pomoc a poradenství,
- rozhoduje o zamítnutí písemné žádosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte o nahlédnutí do vedené spisové dokumentace, pokud by bylo v rozporu se zájmy dítěte.

Opatření sociálně-právní ochrany v zájmu dítěte

1) výchovná opatření, která mohou být uložena obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo soudem:
- **napomenutí,**
- **dohled,**
- **omezení,**
- **povinnosti dítěte či rodičů využít odbornou poradenskou pomoc,**
2) výchovné opatření, které může být uloženo výhradně soudem:
- **dočasné odejmutí dítěte z péče rodičů a nařízení pobytu** ve středisku výchovné péče, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, v zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením,
3) opatření, jimiž může soud změnit v zájmu dítěte způsob nebo rozsahu rodičovské odpovědnosti:
- **pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti,**
- **omezení rodičovské odpovědnosti,**
- **zbavení rodičovské odpovědnosti,**
- **svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby, do předpěstounské péče, do pěstounské péče, do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,**
- **nařízení ústavní výchovy.**

Povinnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte

- **spolupracovat s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při ochraně zájmů a práv dítěte,**
- **předložit na vyžádání listiny a další doklady a poskytnou nezbytné informace potřebné pro výkon sociálně-právní ochrany dětí,**
- **umožnit zaměstnanci orgánu sociálně-právní ochrany dětí návštěvu v obydlí nebo v jiném prostředí, kde dítě žije,**
- **dostavovat se na výzvu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k jednání.**

V případě nespolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí může být v souladu s § 53 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí rodiči uložena pořádková pokuta do výše 20 000 Kč, a to i opakovaně.

Oprávnění a oznamovací povinnost

- každý je oprávněn upozornit rodiče na závadové chování jejich dětí,
- každý je oprávněn upozornit orgán sociálně-právní ochrany dětí na porušení povinnosti nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti,
- každý je oprávněn upozornit soud na záležitosti týkající se výchovy a péče o nezletilé,
- státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a poskytovatelé zdravotních služeb, případně další zařízení určená pro děti, jsou povinni oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6, zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví. Při plnění této povinnosti se nelze dovolávat povinnosti zachovat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu.

Rodičovská odpovědnost

Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven.

Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte a ve vzájemné shodě.

Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu.

Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče.

Dítě se podílí na péči o chod rodinné domácnosti vlastní prací, popřípadě peněžitými příspěvky, má-li vlastní příjem, nebo oběma způsoby. Pro určení rozsahu podílu dítěte na péči o chod rodinné domácnosti jsou rozhodné schopnosti a možnosti dítěte i odůvodněné potřeby členů rodiny.

Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. V odůvodněných případech může soud určit místo styku rodiče s dítětem, soud může také určit podmínky styku, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit.

Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje. Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči.

Výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě.

Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů.

Rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat. S peněžními prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí k úhradě výdajů souvisících s majetkem dítěte, musí bezpečně nakládat.

Vyživovací povinnost a právo na výživné nejsou součástí rodičovské odpovědnosti; jejich trvání nezávisí na nabytí zletilosti ani svéprávnosti. Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit.

Úmluva o právech dítěte

Každé dítě má přirozené právo na život.

Každé dítě má od narození právo na jméno, státní příslušnost, totožnost.

Každé dítě má právo znát své rodiče a má právo na jejich péči.

Dítě nemůže být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže je soudním rozhodnutím v příslušném řízení určeno, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte.

Dítě oddělené od jednoho nebo obou rodičů má právo udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu se zájmy dítěte.

Dítě, které je schopno formulovat své vlastní názory, má právo tyto názory svobodně vyjadřovat a to ve všech záležitostech, které se jej dotýkají.

Dítě má právo být vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu.

Dítě má právo na svobodu projevu.

Dítě má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.

Dítě má právo na zákonnou ochranu před svévolným zasahováním do soukromého života, rodiny, domova, korespondence.

Dítě má právo na ochranu před jakýmkoli tělesným či duševním násilím, urážením nebo zneužíváním, včetně sexuálního zneužívání.

Dítě má právo na ochranu před zanedbáváním nebo nedbalým zacházením, trýzněním nebo vykořisťováním během doby, kdy je v péči jednoho nebo obou rodičů.

Dítě dočasně nebo trvale zbavené svého rodinného prostředí má právo na zvláštní ochranu a pomoc poskytovanou státem. Stát zabezpečí dítěti náhradní péči.

Dítě má právo na přístup k zdravotnickým službám.

Dítě má právo na výhody sociálního zabezpečení včetně sociálního pojištění.

Dítě má právo na vzdělání.

Dítě má právo na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku.

Dítě má právo na účast v kulturním a uměleckém životě.

Dítě má právo na ochranu před hospodářským vykořisťováním a před vykonáváním jakékoli práce, která může být pro něho nebezpečná nebo bránit v jeho vzdělávání, nebo která by škodila jeho zdraví.

Dítě v pozici obviněného, obžalovaného nebo uznaného vinným z porušení trestního práva má právo na takové zacházení, které posiluje úctu dítěte k lidskému životu a základním svobodám jiných a bere ohled na věk dítěte a napomáhá znovu začlenění a zapojení dítěte do společnosti.

Datum	Podpis rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu